"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

ґазета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Мекґреґор, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

"ПРАВДА" ПРО КИТАЙСЬКУ РЕВОЛЮЦІЮ.

Далеко від нас Китай, а так близькі нам, працюючим цієї країни, ті події, що в нему відбуваються.

Буржуазна преса описує нам ці події в ріжних кольорах. Одного дня читаємо, що в Шангаю комуністичний уряд, в Ганкові теж; другого дня, що чисто буржуазний уряд; третього, що Чан Кай-Ше посварився з иншими провідниками; четвертого, що Чан Кай-Ше жовнір революції; вчера читали, що кантонська армія увійшла вже 100 миль від Нанкіна на північ в напрямі Пекіну.

Буржуазна преса поруч часом правдивих вісток подає повно нісенітниць, свідомих брехонь та перекручувань.

Розуміється, кожна свідома чесна людина бажає успіху визвольній боротьбі китайського народу. І неможна вірити брехням буржуазної преси про те, що провідники китайської революції по десять разів на день сваряться. Коли-б сварилися, то не маширували-б так побідно вперед.

Але, як пише московська "Правда", орґан Всесоюзної Компартії, було-б великою політичною помилкою й зовсім не по марксівському, думати, що в таборі революції не може бути протиріч. Протиімперіялістичним рухом в Китаю охоплені ріжні соціяльні елементи: пролетаріят, міська дрібна буржуазія, селянство, частина китайської торговельної і промислової буржуазії. Ці соціяльні уґруповання мають спільні і протирічні інтереси. У них не однакові цілі, не однакова боєва енерґія, не однакова сила революційної послідовности й "сила хитань".

Це й відбивається на революційних орґанізаціях, на урядові, на партії Кумінтанґ. На правому крилі Кумінтанґу є явні буржуазні елементи, що готові звернути з шляху й потягнути революцію назад, які за "революційну" боротьбу, але проти боротьби клясової. Вони, залякані інтервенцією й рухом пролетарских мас, не від того, щоб залицятися до Анґлії.

На другому боці Кумінтанґу є сильне **ліве крило,** що заступає інтереси мас і є під впливом китайської компартії. Компартія молода ще, не дуже чисельна, але хутко росте, має великий вплив, що признають її противники з правого крила Кумінтанґу, вона виконує ролю дійсної "льокомотиви китайської революції".

Ось ці якраз противенства в Кумінтанґу буржуазна преса роздуває й роздути не може. Вона знає, що вони існують і ніяк не може їх посварити, бо їх обєднує одно: геть північну реакцію й чужинецький імперіялізм.

З другого боку, пише "Правда", є ще ліві "специ від китайської революції", які плачуть над тим, що правий ухил бере верх над китайською революцією, тому комуністи повинні виступити з Кумінтанґу. Вони не розуміють того, що це якраз було-б на руку буржуазії. Вони не розуміють, що коли-б компартія вийшла з Кумінтанґу, то втратила-б руководячу ролю пролетаріяту в китайській революції й тимсамим засудила-б її на поражку.

Весь буржуазний крик про переродження китайської революції зі всіма її відгуками збудований на старому й хиткому способі. "Ахають" перед реакцією, але не хочуть бачити або не вірять в сили революції. Бачуть праву частину Кумінтанґу, але не бачуть його головної сили, не бачуть мас. Розглядають положення по принціпу, що його висміяв Ленін: "У буржуазії все гарно, а у нас все погано".

А тимчасом китайська революція побідно машерує на реакційний північ, з Китаю забираються чужинці, китайські працюючі маси доказують геройства видержаної боротьби й орґанізаційної здібности. В цему й запорука дальшого успіху.

СТРАЙК АМЕРИКАНСЬКИХ МАЙНЕРІВ.

В Злучених Державах вийшло на страйк коло 200,000 майнерів мягкого вугля. Страйк розпочався за те, що властителі відмовилися поновити т. зв. джексонвилську угоду з 1922 року, після якої майнері діставали $7.50 на день. Властителі рішили зірвати платню на два долари на день, полишаючи майнерам $5.50, замісць $7.50. Це своє становище властителі мотивують тим, що вони, виплачуючи майнерам таку високу платню, не можуть конкурувати на ринку з неюнійними копальнями, де платня значно нища.

Майнері із свого боку заявляють, що при теперішніх умовинах праці й дорожнечі життя в майнерських околицях, $7.50 зовсім не є високою платнею, а крім того, ці $7.50 є тільки на папері, бо на ділі майнері виробляють значно менше. Перш всего вони працюють не поденно, але скільки виробляють("piece work"), тому мало коли виробляють зазначену контрактом платню, головно тому, що властителі й їх служальці знають, як зрабувати майнерів ріжними прищіпками.

Страйк передбачається затяжний, може навіть на ціле літо. Властителі певні себе та хваляться, що мають від 90 до 100 міліонів тон запасу вугля. З другого боку — страйкують лише юнійні копальні мягкого вугля, а неюнійні працюють. Неюнійних-же копалень є дуже великий процент.

Північна майнерська околиця стейту Вест Вірджінія, що була колись найкраще орґанізована, нині неюнійна. Робляться старання, щоб викликати неюнійних майнерів на страйк, орґанізуючи їх одночасно в юнію. З другого боку, властителі пітсбурґських копалень на чолі з міністром фінансів Мелоном розпочали протиюнійну кампанію в Пенсилвенії, де також є значне число неюнійних копалень.

Всюди, де юнійні майнері вийшли на страйк, властителі замкнули копальні цілковито й покищо не роблять спроб пустити майни в рух при допомозі скебів. Тому сподіються, що заворушень не буде. Онак першу спробу провокації вже зроблено в Йокон, Пенсилвенія, де арештовано Дж. Ферґусона, активного юнійного робітника, за експльозію динаміту. Жертв не було й шкоди нікому не зроблено, як також нема ніякого доказу, що Ферґусон має щось спільного з цією експльозією. Але його арештували як активного юнійного працівника, щоб усунути з поля бою.

Покищо годі говорити щось про вигляди страйку. Сегорічного страйку не можна рівнати до страйку 1922 року, коли страйкувало 600,000 майнерів. Тоді і юнія, Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, була значно сильніша, тоді страйкували майнері мягкого й твердого вугля. Але реакційні лідери тоді допустили до сепаратних угод і нині є вже той наслідок, що одним майнерам речинець угоди скінчився, а другим ні. Через те нині страйкують одні, а завтра страйкуватимуть другі, замість одного дружнього ґенерального страйку. Нічого від часу ґенерального страйку не зроблено для зорґанізування неюнійних копалень, а навпаки луїсівщина нищила поступові юнійні дистрікти і в наслідок цего Юнайтед Майн Воркерс оф Америка втратила найактивніші свої боєві частини.

В таких умовинах вийшли майнері тепер на страйк. Вийшло їх менше як третина в порівнанню до 1922 року. Треба надто солідарної й завзятої боротьби, щоб цей страйк виграти. Треба викликати на страйк і неюнійні копальні, одночасно орґанізуючи їх, треба дати майнерам матеріяльну допомогу та добрий моральний провід. Луїсівська машина для цего надто гнила. І не буде несподіванкою, коли Луїс піде на уступки властителям і дібє з ними торгу. Тому майнері повинні пильно стерегти кожного кроку своєї реакційної юнійної машини.

КАНАДА Й ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

(Стаття з харківського "Комуніста".)

Стремління доміній до незалежности.

Підсумки імперіяльної конференції, що відбулася в осени 1926 року в Лондоні, фінансові й промислові кола Злучених Держав вітали з неприхованою радістю. Причини її зрозумілі: на цій конференції ясніше, ніж будь-коли, виявився зріст суперечностей між Анґлією й її домініями. Останні отверто маніфестували прагнення забезпечити собі найпевнішу самостійність.

Коли у Вашинґтоні, Гадзі, на лондонській репараційній конференції домінії ще уникали гостро виступати проти англійської політики й обережно діяли обхідними шляхами, то в Льокарно й на останній імперіяльній конференції вони вважали за краще отверто діяти. Імперіяльна конференція відзначила зріст незалежности доміній що до Великої Британії. Ця незалежність — наслідок економічного й політичного розвитку доміній.

Повоєнна зміна в торговлі.

Основну лінію анґлійської торговельної політики — обєднане королівство є промисловим центром аґрарної імперії", — порушено за роки імперіялістичної війни й післявоєнної руїни. Тепер Анґлія стоїть перед домініями, в яких власна промисловість значно зросла і які мають економічно міцну буржуазію. Про це свідчать цифри. В той час, як в 1923 р. експорт Канади до метрополії дорівнював 18 міліонів долярів, імпорт залишився на передвоєнному рівні; експорт Австралії — 23 міліонів, імпорт — 3 міліони, експорт Британської Індії — 43 міліони, імпорт — 1 міліон. В утворенні цієї так різко зміненої картини економічних взаємин між Анґлією й її домініями Злучені Держави відіграли чималу ролю і вони-ж у першу чергу скористали з плодів своєї політики у володіннях Великої Британії. Злучені Держави за роки війни нанесли руїнницькі удари анґлійській торговлі в домініях.

Канада — ласий кусок для американських капіталістів.

Але американський капітал у своїй експансії ненажерливий. Злучені Держави незадоволені своїм привілейованим становищем і завойованими позиціями в анґлійських домініях. Вашинґтон під впливом Вол стріту мріє не лише про економічне, а й політичне оволодіння Канадою, Австралією й ин. Особливі зазіхання Злучених Держав викликає величезна територія Канади з її безмежними природніми багатствами й розвиненою індустрією. Канада — природній шлях для американської експанзії. З Канадою Злучені Держави звязані значними торговельними інтересами: понад чверть чужоземних інституцій Злучених Держав вкладено в цю країну й торговля з нею становить восьму частину світової торговлі Злучених Держав. Значні американські капітали вкладено в автомобільну промисловість Канади. Національна залізниця останньої є під негласним проводом й контролею Американців.

Передова стежа американського капіталу.

Гасло до політичної атаки на Канаду вже дано. Наступ веде пан-американська ліґа промисловців. Провідники ліґи, не ховаючи свого захоплення, одностайно оголосили звіт британської імперіяльної конференції за велику чартію вільности і для Канади. Вол стріт влаштував тріюмфальну зустріч Вінсентію Масею, першому послові Канади у Вашинґтоні. Пан-американська ліґа промисловців через свого голову, Борета, почала переговори з Канадою. Ці переговори почалися запрошенням уряду Канади заняти належне місце в палаті ліґи. Певність американських діячів, що Канада не відважиться відмовитися від їх любязного запрошення, була остільки велика, що було зарані замовлено національну емблему Канади і в палаті приготовлено місце для її представника.

Але сподіванням цим не судилося так скоро здійснитися. Уряд Канади ввічливо відхилив пропозицію пан-американської ліґи, посилаючись на цілу низку обставин, що примушують трохи поміркувати перше, ніж скористати честю приєднатися до братерської сім'ї американських народів. Остаточну відповідь лідзі Канада пообіцяла дати через рік.

Канадійська буржуазія не хоче лізти в петлю.

Що викликало цю замаскованy відмову? Буржуазії Канади знаменита доктрина Монрое, що її зі зразковою упертістю проводить пан-американська ліґа в даний момент, явно невигідна. Політика ліґи, скерована на ізоляцію Америки і знищення чужоземного проникнення, не відповідає інтересам промислових і фінансових кол Канади. Крім того, канадійська буржуазія, ще не цілком звільнившись від опіки метрополії, не бажає лізти в нову петлю, що так чемно підставляє її Барет. Тим більше, що вигоди від цієї петлі мають дуже проблематичний характер, а обовязків, що вона покладає, хоч відбавляй.

Буржуазія Канади, домагаючись раніше цілковитої політичної самостійности від метрополії, вирішила переглянути свою політику. Її переглянено, курс її змінено. Канадійським консерваторам, партії промисловців і фінансістів, тепер лекше й вигідніше залежати від знесиленої Анґлії, ніж від міцних Злучених Держав.

Крім того, канадійських капіталістів звязують з Анґлією торговельні вигоди й інтереси і спільне політичне пригноблення кольорових народів обширних кольоній Великої Британії.

Канадійська буржуазія правильно зважила, що запрошення пан-американців є недвозначною загрозою її інтересам і поспішає перемінити фронт. Висунуто нове політичне гасло: "Канаді потрібна національна рівність" (рівність, а не самостійність). Зрозуміло, що пан-американську ліґу опір Канади ані трохи не стурбував, наступ продовжується, змінено лише його форму. Між капіталістами Канади й Злучених Держав виник прихований антаґонізм і боротьба. В цій боротьбі ліберальна партія Канади, що одержує субсидії й привілеї від Американців, оголосила себе на боці Злучених Держав. Ця причина зробить майбутні сутички між Канадою й Америкою. Принаймні — конфлікт неминучий. Ту саму політику американський войовничий імперіялізм веде і в Австралії, експльоатуючи її страхом перед "жовтою небезпекою". Австралійські дипльомати, беручи на увагу ґеоґрафічне становище країни, її величезну, порівнюючи мало заселену територію, не перестають побоюватися аґресивних виступів Японії з її катастрофічною перенаселенністю. Злучені Держави роздувають цю хоробу Австралії й переконують її, що треба з'єднатися для боротьби проти спільного ворога.

Зрозуміло, що Анґлія ставиться до цієї політики Злучених Держав з ледве прихованою злобою й неприхованим побоюванням, тим більше, що боротьба між нею й Злученими Державами не зосереджена на окремих участках земної кулі і не обмежується лише британськими домініями. Боротьбу ведеться в ґрандіозному масштабі, боротьбу за світову ґеґемонію.

"Поганий мир ліпший за добру сварку".

У кого більше шансів на перемогу? У того, хто краще озброєний і навіть небезсторонні анґлійські економісти примушені з жалем визнати перевагу озброєнь американського імперіялізму З неприхованим побоюванням анґлійський капітал стежить за розвитком анґльо-американської боротьби за світові ринки. Надії на порятунок, надії на те, що Злучені Держави задовольняться своїми власними вже завойованими ринками, немає: перевиробництво в Злучених Державах зростає, американські капітали гарячкого шукають нових ринків.

Де-ж вихід? Анґлія намагається його знайти, склавши угоду зі Злученими Державами. Угода для неї конче потрібна, — зважаючи на її аґресивну політику проти С.Р.С.Р. і Китаю та на ріжні інтереси в ріжних кольоніяльних і напівкольоніяльних країнах. Заручитися підтримкою Америки для Анґлії дуже важливо і, щоб її дістати, британські дипльомати готові піти на ряд серіозних поступок економічного й політичного характеру Злученим Державам, продовжуючи шлях, що на нього Анґлія стала ще на вашинґтонській конференції.

Кампанія за угоду уже почалася, але наслідки її під великим сумнівом. В Америці, що пишається своєю силою й незалежністю, не поспішають приняти простягнуту руку Анґлії. Правда, деякі впливові кола взяли на себе місію обєднати "два великих народи". Доки що реальних наслідків не видно. Коли навіть Анґлії й пощастить досягти угоди з Злученими Державами, то за половинчастий характер її не може бути сумніву. Інтереси обох держав діяметрально протилежні. Крім цього, Злучені Держави, користуючись правом сильного, накинули-б Анґлії такі умови, які навряд чи були-б її вигідні.

Нам не слід іґнорувати зближення двох величезних держав, що його готують анґлійські політики, бо коли це зближення всьому наперекір здійсниться, воно принесе з собою істотні труднощі визвольній боротьбі кольоніяльних і напівкольоніяльних народів.

Е. Кривуленко.

В ОБОРОНІ КИТАЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Закликають до всеканадійської конференції комітетів "Руки геть від Китаю".

Довідуємося з "Воркера", що монтреальський комітет "Руки геть від Китаю" робить старання до скликання всекраєвої конференції комітетів "Руки геть від Китаю". До цего спонукали його найновіші події в Китаю, бомбардування Нанкіну анґлійсько-американськими кораблями, дальше посилання в Китай війська з Европи й з Америки. Грозить небезпека, що канадійський уряд візьме участь в інтервенції.

Комуністична Партія Канади закликає всі комітети відгукнутися на поклик монтреальського комітету, взяти участь в конференції та розвинути широку діяльність проти інтервенції у внутрішні справи Китаю.

Монтреальський комітет у свому покликові каже, що визвольна боротьба китайського народу найшла відгук в серцях робітничої кляси цілого світа. На поклики комуністичних партій формувати комітети "Руки геть від Китаю" відгукнулося робітництво в індустріяльних осередках світа, а головно у Великій Британії й домініях, звідки висилаються війська до Китаю. Висилання-ж військ ясно показує, що вони готують війну. Але робітництво памятає ще останню війну "за демократію", за те, "щоб не було більше війни".

Канадійське робітництво стало в ряди з світовим робітництвом, висловлюючи свій протест проти старань капіталістів здушити визвольну боротьбу китайського народу. Комітети "Руки геть від Китаю" поформовано в Монтреалі, Торонто, Гемилтоні, Лондоні, Едмонтоні, Келґари, Вінніпеґу, Венкувері й инших містах. Треба, щоб цей рух прибрав загально краєву форму. Повинен бути сформований всекраєвий комітет для координуваня роботи, щоб, коли уряд рішить взяти участь в інтервенції поруч з Анґлією, підприняти кроки для зорґанізування по цілій країні демонстрації-протесту.

Завданням того комітету було-б також розворушити канадійське робітництво, зацікавити його подіями в Китаю, запитати екзекутиву Трейдс енд Лейбор Конґресу, що сталося з резолюцією, ухваленою два роки тому назад, чи Том Мур готовий пустити ту резолюцію в рух, чи він допомагає капіталістам в Женєві снувати воєнні пляни довкола Радянського Союза. Канадійське робітництво повинно заняти ту саму позицію, що й робітництво Великої Британії.

Далі говориться у відозві, що треба переконати всіх робітників, що боротьба китайського народу є боротьбою проти тих самих сил реакції й насильства, проти яких бореться робітництво в цілому світі. Монтреальський комітет "Руки геть від Китаю" закликає всіх секретарів комітетів засилати свої імена й адреси й всякі пропозиції в цій справі.

СКАЛКИ ЖИТТЯ.

Сучасні будні.

Телеґрами принесли звістку, що в Женеві Ліґа Націй закінчила свою "роботу".

Що то була за "робота", вгадати не тяжко. Адже Ліґа Націй ось уже скільки років більше нічого не робить, як тільки піклується "о мире всего мира".

Правда, з того поки що нічого не виходить. Недавно ми бачили, як повноправний член Ліґи Націй, Франція, потопила в крові повстання в Мароко і Сирії.

Голяндія сотні розстріляла, а тисячі заслала на каторгу повстанців острова Яви, що посміли повстати за свої права проти жорстоких кольонізаторів.

Болгарія ще не забрала ліс шибениць, а болгарські фашісти продовжують вбивства із-за кутка.

Румунська сіґуранца катує революціонерів в застінках. Від неї не відстає офензива Річи Посполітої. Маршал Пілсудський громить Білоруську Громаду, а в Західній Україні продовжує нищити усякий натяк на національно-культурне життя.

В Литві відбувся державний фашістський переворот і було розстріляно комуністів.

Усюди капіталістична "цивілізація" продовжує переможно йти. І ростуть гори трупів, збільшується безробіття, свистять канчуки по вязницях.

Бенкет перед чумою!

А ввічи дивиться червоний привид революції, що в тиші кабінетів примушує холодним потом обливатись дипльоматів, капіталістів і банкирів.

П. Л.

***

"Вулиця Смутку" у веселому місті.

На "Вулиці Смутку" у веселому місті, Відні, голод збудував з людей "живу загороду" здовж мурованої стіни: в лахміттях жінки, старці, діти з кошиками, цими торбами жебрацтва, змучені притулилися до стіни... Як привиди ворушаться вони, сваряться за місця, бються за чергу в темноті ночі.

Мати за кусник мяса для своєї вмираючої дитини заплатила вусатому й ситому мясникові своїм тілом. Люде на "Вулиці Смутку" мешкають в стайнях. Між населенням цеї вулиці страшна проституція, породжена нуждою й безробіттям.

Це один бік Відня.

Другий — це бік роскоші й довольства. На цему другому боці роскішні кавярні. В тих кавярнях розставлені сітки на гарних безробітних дівчат з "Вулиці Смутку".

Тут елеґантні молоді люде, ситі пани, пють, веселяться, вбивають своїх ще багатших любовниць, щоб їх зрабувати.

Тут веселяться шибери, біржові павуки, спекулянти, що нажилися в світовій війні, запивають свої нові контракти, темні діла. Оголені плечі продажніх жінок трясуться від фокс-трота, "чарлстона".

Це все бачить "Вулиця Смутку", стоячи в черзі довгими холодними ночами, щоб дочекатися поживи, бачить і мовчить.

Але приходить кінець мовчанці, вона кидається на багацькі - роспусні реставрації, камнями бє вікна й кричить:

Почекайте, тепер ми начнем.

"Вулиця Смутку" — це кінофільма з сучасного життя Відня, яка кінчається лише погрозою мешканців "Вулиці Смутку" на адресу розпусників багацьких кавярень.

Бо таке сучасне життя Відня.

Колись та погроза стане дійсністю, бо такий хід історії.

РУМУНСЬКИЙ СУД ЗВІЛЬНЯЄ ВБИВЦІВ ВІД КАРИ.

В суботу, 19. лютого відбулася перед судом присяжних в Кімпулюнґу, в Румунії, розправа над убійником жидівського ґімназиста Фаліка, Тоту. Присяжні судді узнали Тоту невинним і на основі цього вироку увільнено його від всякої вини і кари.

І хоч Тоту заявив зовсім виразно перед судом, що він постановив вже кілька днів наперед вбити Фаліка, значить, що він виконав зовсім свідоме вбивство, то все таки його узнано невинним і увільнено. Цього можна було сподіватися. Таж не дуже давно увільнено від вини і кари також убійника Зеля Кодряна, що застрілив префекта Манчу.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!